

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти
Кафедра теорії та методики музичної освіти і хореографії

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

на тему «**Методичні основи розвитку вокально-творчих умінь у учнів в
зкладах позашкільної мистецької освіти**»

Виконала: здобувач вищої освіти
групи М521-с денного відділення
спеціальності 014.13 Середня
освіта (Музичне мистецтво)

Городецька Ольга Денисівна

Керівник: канд. пед. наук, доцент

Чевонська Л.М.

Рецензент: канд. пед. наук, доцент

Мелітопольського державного
педагогічного університету імені
Богдана Хмельницького

Білецька М. В.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. СТАН ДОСЛІДЖЕННОСТІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВОКАЛЬНО-ТВОРЧИХ УМІНЬ У УЧНІВ В ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ	
1.1. Стан розробки проблеми розвитку вокально-творчих умінь у учнів в закладах позашкільної мистецької освіти в психолого-педагогічній та музикознавчій літературі.....	7
1.2. Сутність та зміст поняття «вокально-творчі уміння».....	12
Висновки до першого розділу.....	27
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВОКАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ В ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ	
2.1. Теоретичні аспекти вокального навчання у закладах позашкільної мистецької освіти	28
2.2. Особливості вокального розвитку учнів: психолого-педагогічний та анатомо-фізіологічний аспекти.....	41
Висновки до другого розділу.....	55
РОЗДІЛ 3. ПЕДАГОГІЧНЕ КЕРІВНИЦТВО ПРОЦЕСОМ РОЗВИТКУ ВОКАЛЬНО-ТВОРЧИХ УМІНЬ У УЧНІВ В ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ	
3.1. Педагогічні умови розвитку вокально-творчих умінь у учнів в закладах позашкільної мистецької освіти.....	57
3.2. Методичні основи розвитку вокально-творчих умінь учнів в закладах позашкільної мистецької освіти	80
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	105
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	109
ДОДАТКИ.....	117

РЕФЕРАТ

магістерської роботи на тему:

**на тему «Методичні основи розвитку вокально-творчих умінь у учнів в
закладах позашкільної мистецької освіти»**

студентки Городецької О.Д.

Науковий керівник – к. пед. наук, доцент Червонська Л.М.

Мелітополь – 2023

Мета дослідження полягає у розробці та теоретичному обґрунтуванні педагогічних умов та методичних основ розвитку вокально-творчих умінь у учнів в закладах позашкільної мистецької освіти.

Реалізація мети, поставленої в дослідженні, передбачала вирішення таких завдань:

1. Визначити стан науково-методичної розробки проблеми розвитку вокально-творчих умінь у учнів в закладах позашкільної мистецької освіти.
2. Уточнити зміст поняття «вокально-творчі уміння»
3. Визначити педагогічні умови та методи розвитку вокально-творчих умінь у учнів в закладах позашкільної мистецької освіти.

Об'єкт дослідження – процес вокального навчання учнів в закладах позашкільної мистецької освіти.

Предмет дослідження – педагогічні умови та методичні основи розвитку вокально-творчих умінь у учнів в закладах позашкільної мистецької освіти.

Загальний зміст

У **вступі** визначено актуальність проблеми, доцільність вибору теми й ступінь вивчення проблеми; подано загальну характеристику роботи, її мету, завдання, об'єкт, предмет, дослідження; розкрито методологічні та теоретичні основи, охарактеризовано методи дослідницької роботи.

У **першому розділі «Стан дослідженості проблеми розвитку вокально-творчих умінь у учнів в закладах позашкільної мистецької освіти»** розкрито різні наукові підходи до проблеми розвитку вокально-творчих умінь у учнів в закладах позашкільної мистецької освіти; розкрито сутність понять «уміння», «вокально-творчі уміння».

У **другому розділі «Теоретичні основи вокального розвитку учнів в закладах позашкільної мистецької освіти»** досліджено теоретичні аспекти вокального навчання у закладах позашкільної мистецької освіти; визначено особливості вокального розвитку учнів: психолого-педагогічний та анатомо-фізіологічний аспекти.

У **третьому розділі «Педагогічне керівництво процесом розвитку вокально-творчих умінь у учнів в закладах позашкільної мистецької освіти»** визначено педагогічні умови і методичні основи розвитку вокально-творчих умінь у учнів в закладах позашкільної мистецької освіти».

За результатами дослідження сформульовані наступні висновки:

1. Вивчення стану розробленості проблеми формування вокально-творчих умінь учнів в школі мистецтв дозволив констатувати, що традиція навчання співу дітей закладені ще в минулому столітті. Сьогодні позашкільна мистецька освіта становить обов'язкову складову системи неперервної освіти, оскільки дає учням додаткові можливості інтелектуального, духовного

розвитку, сприяє актуалізації творчих і освітніх потреб. У результаті аналізу наукової літератури з'ясовано, що попри значної кількості питань, спрямованих на вивчення особливостей вокального мистецтва, поза увагою вчених залишилась проблема розвитку вокально-творчих умінь у учнів в закладах позашкільної мистецької освіти.

2. З'ясовано, що «вокально-творчі уміння» формуються в процесі вокальної діяльності, яка є основою збагачення естетичного і життєвого досвіду, сприяє «зануренню» учнів в у процес виконавської творчості на рівні сприйняття, усвідомлення та осмислення кращих зразків вокального мистецтва. У процесі розгляду сутності та змісту поняття «вокально-творчі уміння» було уточнено його визначення як складного особистісного утворення, що формується у процесі навчання співу і забезпечує успішність вокально-виконавської діяльності учнів.

3. Формування вокально-творчих умінь в учнів у процесі вокального навчання буде ефективним при визначенні та реалізації педагогічних умов. Під педагогічними умовами ми розуміємо спеціально створені обставини, необхідні й достатні для ефективного розвитку вокально-творчих умінь. На наш погляд, процес вокального навчання учнів у закладах позашкільної мистецької освіти буде успішним за дотримання наступних педагогічних умов:

- добір змістовного та індивідуально-спрямованого навчального репертуару;
- впровадження у процес вокального навчання елементів театрального мистецтва;
- залучення учнів до різних форм вокального навчання;

4. В результаті дослідження визначено етапи організації вокального навчання в класі «Сольного співу» у закладах позашкільної мистецької освіти. Перший етап – мотиваційно-пізнавальний – передбачає ознайомлення учнів з специфікою занять у класі «Сольного співу», створення мотиваційної установки на ознайомлення учнів з вокальним мистецтвом та накопиченням у них відповідних знань. На другому етапі – виконавсько-творчому – продовжується робота, що спрямована на розвиток досвіду в учнів щодо виконання різножанрової вокальної музики. Третій етап – концертно-орієнтований – спрямований на творче застосування учнями отриманих знань і вмінь в умовах концертної діяльності.

На кожному з цих етапів розвитку вокально-творчих умінь у учнів у закладах позашкільної мистецької освіти мають використовуватись різноманітні методи та прийоми вокального навчання, проте з різною інтенсивністю. Акцентуація тих чи інших методів і прийомів визначається навчально-виховною метою етапу. Нами було запропоновано комплекс методів і прийомів навчання, що складається з трьох груп.

Методи і прийоми, що спрямовано на вокальний розвиток учнів. Ця група передбачає залучення їх до: виконання вокально-тренувальних вправ (розспівування, дихальна та артикуляційна гімнастика, виконання вокалізів та

вокалізація творів з репертуару тощо); теоретичного ознайомлення з основами голосоутворення (пояснення, розповідь, проведення циклу бесід, опрацювання методичної літератури);

Методи і прийоми, що зорієнтовано на розвиток у учнів здатності до творчого опрацювання вокальних образів. Ця група включає залучення учнів до: елементарного аналізу вокальних творів (опанування поступово ускладнених вокальних творів; метод “демонстрації” вчителем у власному виконанні вокальної музики; метод залучення до порівняння і оцінювання різних виконавських трактовок розучуваного твору; визначення змісту художніх образів, аналіз словесного тексту, з’ясування засобів музичної виразності тощо); вияву самостійності у створенні інтерпретації вокального твору (психологічна підтримка творчих спроб, підбір індивідуальних завдань відповідно до творчих можливостей учнів тощо).

Методи і прийоми, що підпорядковано меті розвитку в учнів умінь виразного сценічного втілення художніх образів вокальної музики. Ця група включає формування в учнів умінь: свідомого контролю і регулювання власного емоційного стану (ознайомлення із психологічними засобами підтримки творчого самопочуття); вокально-творчої імпровізації (створення і залучення юних співаків до вирішення непередбачуваних ситуацій в умовах прилюдного співу, виконання спеціально розроблених завдань на імпровізацію); сценічної поведінки (виконання мімічних та пантомімічних рухів, театралізації тощо).

Запропоновані методи мають використовуватися комплексно для реалізації завдань навчання, але з різною інтенсивністю.

На основі отриманої інформації можна зробити висновок, що на сьогоднішній день вже розроблена велика кількість методів та прийомів направлених на розвиток в учнів вокально-творчих умінь, тому педагогам залишається лише майстерно використовувати їх, створюючи такі комбінації, які зроблять процес навчання не лише ефективним, але й цікавим.

Таким чином, проведене дослідження не претендує на вичерпність означеної проблеми й може бути базовим для подальшого вивчення особливостей вокального розвитку учнів різної вікової категорії в закладах позашкільної мистецької освіти.

АНОТАЦІЯ

Городецька О.Д. на тему «Методичні основи розвитку вокально-творчих умінь у учнів в закладах позашкільної мистецької освіти»

Дипломна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр” за спеціальністю 8.02020401 “Музичне мистецтво”. – Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького. – Мелітополь, 2023.

У магістерській роботі актуалізовано проблему розвитку вокально-творчих умінь у учнів в закладах позашкільної мистецької освіти, зокрема розглянуто особливості вокального навчання учнів у закладах позашкільної мистецької освіти, теоретично обґрунтовано педагогічні умови та методичні основи розвитку вокально-творчих умінь у учнів в закладах позашкільної мистецької освіти.

У дослідженні з’ясовано, що «вокально-творчі уміння» формуються в процесі вокальної діяльності, яка є основою збагачення естетичного і життєвого досвіду, сприяє «зануренню» учнів в у процес виконавської творчості на рівні сприйняття, усвідомлення та осмислення кращих зразків вокального мистецтва. У процесі розгляду феномена «вокально-творчі уміння» було уточнено його визначення як складного особистісного утворення, що формується у процесі навчання співу і забезпечує успішність вокально-виконавської діяльності учнів. розглядається форми та зміст позакласної музично-виховної роботи.

Визначено, що розвиток вокально-творчих умінь у учнів у процесі вокального навчання буде ефективним при визначенні та реалізації педагогічних умов: добір змістовного та індивідуально-спрямованого навчального репертуару; впровадження у процес вокального навчання елементів театрального мистецтва; залучення учнів до різних форм вокального навчання.

В результаті дослідження визначено етапи організації вокального навчання в класі «Сольного співу» у закладах позашкільної мистецької освіти. Перший етап – мотиваційно-пізнавальний – передбачає ознайомлення учнів з специфікою занять у класі «Сольного співу», створення мотиваційної установки на ознайомлення учнів з вокальним мистецтвом та накопиченням у них відповідних знань. На другому етапі – виконавсько-творчому – продовжується робота, що спрямована на розвиток досвіду в учнів щодо виконання різножанрової вокальної музики. Третій етап – концертно-орієнтований – спрямований на творче застосування учнями отриманих знань і вмінь в умовах концертної діяльності. На кожному з цих етапів розвитку вокально-творчих умінь у учнів у закладах позашкільної мистецької освіти мають використовуватись різноманітні методи та прийоми вокального навчання, проте з різною інтенсивністю. Акцентуація тих чи інших методів і прийомів визначається навчально-виховною метою етапу.

Ключові слова: вокально-творчі уміння, учні, заклади позашкільної мистецької освіти, вокальний розвиток, педагогічні умови, вокально-тренувальні вправи.

SUMMARY

Horodetska O.D. on the topic "Methodical foundations of the development of vocal and creative skills of students in out-of-school art education institutions"

Degree work for obtaining the educational qualifying level "master", specialty 7.02020401 "Musical art". – Melitopol State Pedagogical University named after Bogdan Khmelnytsky. – Melitopol, 2023.

In the master's thesis, the problem of the development of vocal-creative skills of students in out-of-school art education institutions is actualized, in particular, the peculiarities of vocal training of students in out-of-school art education institutions are considered, pedagogical conditions and methodological foundations of the development of vocal-creative skills in students in out-of-school art education institutions are theoretically substantiated.

The research revealed that "vocal-creative skills" are formed in the process of vocal activity, which is the basis of enriching the aesthetic and life experience, contributes to the "immersion" of students in the process of performing creativity at the level of perception, awareness and understanding of the best examples of vocal art. In the process of examining the phenomenon of "vocal-creative skills", its definition was clarified as a complex personal formation that is formed in the process of teaching singing and ensures the success of students' vocal-performing activities. forms and content of extracurricular musical and educational work are considered.

It was determined that the development of vocal creative skills of students in the process of vocal training will be effective when defining and implementing pedagogical conditions: selection of a meaningful and individually directed educational repertoire; introduction of elements of theatrical art into the process of vocal training; involvement of students in various forms of vocal training.

As a result of the study, the stages of organizing vocal training in the "Solo singing" class in extracurricular art education institutions were determined. The first stage - motivational and cognitive - involves familiarizing students with the specifics of classes in the "Solo Singing" class, creating a motivational setting for introducing students to vocal art and accumulating relevant knowledge. At the second stage - the performance-creative stage - work continues, aimed at developing students' experience in the performance of various genres of vocal music. The third stage – concert-oriented – is aimed at students' creative application of acquired knowledge and skills in the conditions of concert activities. At each of these stages of the development of vocal and creative skills of students in extracurricular art education institutions, various methods and techniques of vocal training should be used, but with different intensity. Accentuation of certain methods and techniques is determined by the educational goal of the stage.

Key words: vocal and creative skills, students, institutions of extracurricular art education, vocal development, pedagogical conditions, vocal training exercises.

Имя пользователя:
Олександр Антоненко

ID проверки:
1014752997

Дата проверки:
22.04.2023 15:14:06 EEST

Тип проверки:
Doc vs Internet + Library

Дата отчета:
22.04.2023 15:20:03 EEST

ID пользователя:
100007154

Название файла: Городецька

Количество страниц: 100 Количество слов: 22619 Количество символов: 177762 Размер файла: 369.85 KB ID файла: 1014461437

12.7%

Совпадения

Наибольшее совпадение: 4.46% с Интернет-источником (https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/dicer/D_26.053.08).

12.7% Источники из Интернета 625 Страница 102

0.59% Источники из Библиотеки 18 Страница 106

0% Цитат

Исключение цитат выключено

Исключение списка библиографических ссылок выключено

0% Исключений

Нет исключенных источников

Модификации

Обнаружены модификации текста. Подробная информация доступна в онлайн-отчете.

Замененные символы 6